

Balassagyarmati Törvényszék

14. P.20.058/2020/25.szám

A Balassagyarmati Törvényszék dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Ujvári Tamás Cím6) által képviselt Felperes1 (tartózkodási helye: intézet1, cím9) felperesnek – dr. Molnár Arnold (Cím8) ügyvéd által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen – sérelemdíj megfizetése iránt indult perében meghozta a következő

ítéletet:

A törvényszék kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000.- (Kettőszázezer) forintot, valamint 175.000.- (Egyszázhetvenöt-ezer) forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

A le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet előterjesztés esetén a Balassagyarmati Törvényszéken kell elektronikus úton benyújtani a Fővárosi Ítéltáblához címzetten.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja, vagy a tárgyaláson fogatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tartására irányuló kérelmét a fellebbezésben kell előterjesztenie.

A Fővárosi Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező.

Indokolás

[1] A törvényszék a perben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az alábbi tényállást állapította meg:

[2] A felperes szabadságvesztés büntetését tölti, jelenleg a intézet1ben. A felperest 2017. október 24-én, 2017. október 30-án, 2018. január 10-én (oda-vissza) körszállítással a Alperes1ből el-, illetve visszaszállították.

A körszállítások alkalmával általában 15-20 fő fogvatartottat szállítottak egyszerre, mely során az alperesi büntetés-végrehajtási intézet alkalmazottai elvégezték ezen fogvatartottak személyi motozását. Erre az alperesi intézet étkezőhelyiségében került sor, ahol az oszlopok előtt 5-10 asztalt helyeztek el, minden asztal mellett egy-egy űr volt. A motozás során először a fogvatartottak holmiját vizsgálták át, majd alsóneműre kellett vetkőzniük, azt az asztalra rakni, amit az őrk szintén átvizsgáltak. A fogvatartottaknak általában le is kellett hajolni, illetve leguggolni. A motozást követően felöltözve, az étkező hátsó részében, több, körülbelül 30X30 centiméteres oszlop mögött kellett várakozniuk, amíg a körszállításban résztvevő összes fogvatartottat meg nem motozták. A már megvizsgált fogvatartottakat nem különítették el úgy, hogy a motozásban éppen résztvevő társaikat meztelenül ne láthassák és nem volt kizárható az sem, hogy a vizsgálat alatt álló személyek is láthassák egymást meztelenül.

[3] A illetékes1 Főügyészség egyedi panasz bejelentések alapján folytatott vizsgálatokat a körszállítások során végrehajtott személyi motozásokkal kapcsolatban. A illetékes1 Főügyészség megkeresésére az alperesi büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a 2018. március 19-én kelt válaszában azt a tájékoztatást adta, hogy „A fogvatartás rendje és biztonsága a Bvtv. kiemelt, elkülönülően is szabályozott része. A fogvatartottakkal szemben alkalmazható biztonsági intézkedés a motozás, amely a 151. § szerint kerül végrehajtásra. A személyiségi jogok és azok sérelmei újra értelmezése a korábbi – szervezeti, rendvédelmi, felügyeleti szervek és jogvédelemmel foglalkozó szervezetek által is elfogadott – motozási, ruházat átvizsgálási szabályok szigorítását vonta maga után. Eddig a biztonsági intézkedések eltérésére vonatkozó kötelezettség kontextusából szemlélve az együttesen, egyszerre több fogvatartottat érintő, több biztonsági felügyelő által végrehajtott motozás és ruházat átvizsgálás (amelynek értelemszerű része a ruházat levetése) nem volt megalázó, mivel nem egy fő többek által szemlélve került vetkőztetésre. A közelmúltban megjelenő jogértelmezések kapcsán intézetünkben is elrendelésre került a motozások és a ruházat átvizsgálások végrehajtásának módosítása. Ennek értelmében paraván készült a „vetkőzéses” motozások nagyobb közösségi térben történő végrehajtásához, valamint a körletépületben is az ilyen típusú motozásokat egy fő fogvatartott vonatkozásában egy fő végrehajtó állományi tag végzi elkülönített helyiségben”.

[4] A illetékes1 Főügyészség határozat1 szám alatt, egyedi panaszra azt a tájékoztatást adta, hogy: „az intézet más hasonló ügyben 2018. március 19-én adott tájékoztatásában nem cáfolta, hogy ott történtek motozások úgy, hogy több fogvatartottnak egymás jelenlétében kellett meztelenre vetkőznie, miközben egy paraván sem választotta el őket egymástól. Az intézet álláspontja szerint az így végrehajtott motozás nem volt megalázó, mivel „nem egy fő többek által szemlélve került vetkőztetésre”. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban Bvtv.) 151. § (2) bekezdése értelmében a motozás nem csak megalázó, hanem szeméremszéttő módon sem történhet. A 26/2015. (III.31.) OP szakutasítás motozásra vonatkozó részletes szabályai továbbá előírják: A motozás végrehajtása során a fogvatartott személyiségi – különösen a szeméremhez, intimitáshoz – kapcsolódó jogait csak indokolt esetben, és kizárólag az intézkedés jogszerű céljának eléréséhez szükséges mértékben lehet korlátozni. A motozás a panaszában foglalt módon szeméremszéttő. Az intézet nem számolt be olyan indokolt esetről, amikor az intézkedés jogszerű céljának eléréséhez szükséges lett volna a fogvatartott szeméremhez, intimitáshoz kapcsolódó jogainak korlátozása. Ügyészi intézkedés azonban a motozások végrehajtására vonatkozóan nem indokolt, mert az intézetben a közelmúltban módosították a motozások

végrehajtásának gyakorlatát. Az úgynevezett „vetkőzések” motozások nagyobb közösségi térben történő végrehajtásához paraván készült (a paravánok meglétéről az intézetben személyesen is meggyőződünk), a körletépületben pedig az ilyen motozásokat elkülönített helyiségben végzi egy fő fogvatartott vonatkozásában egy fő végrehajtó állományi tag”.

[5] A felperes jogi képviselője útján kárigénnyel fordult az alperesi büntetés-végrehajtási intézethez, melyben 300.000.- forint sérelemdíj megfizetését kérte, tekintettel arra, hogy a keresetlevelében is megjelölt 4 alkalommal szeméremsértően és emberi méltóságot sértő módon motozták.

[6] Az alperes a határozat2 szám alatt meghozott kártérítési határozatával a kártérítési igényt elutasította. Az indokolásban foglaltak szerint nevezett jogi képviselője a határozat1 számú ügyészi levélre, a helység1 Törvényszék határozat3 számú ítéletére és a helység2 Ítéletábla határozat4 számú ítéletére alapozta kérelmét. Vélt sérelmével kapcsolatban az intézet felé nem nyújtott be kérelmet, panaszt, ugyanakkor az, hogy őt bármilyen sérelem érte volna – mint egy 3-4 év elteltével – nem nevezettnek jutott eszébe, hanem jogi képviselőjének. A szállítások időpontjában megtartott kötelező motozások során sem sérelmezte nevezett a vele szemben történt intézkedést, nem kérelmezte, hogy őt elkülönítve, akár például az orvosi vizsgálatban motozzák meg, azaz nevezettnek ilyen panasz eszébe sem jutott egyik alkalommal sem. A jogi képviselője által hivatkozott és mellékelte állásfoglalás, valamint az első és másodfokon hozott ítélet nem nevezettre vonatkozik, hanem az intézet azon időszakon belüli gyakorlatára, amely egy másik fogvatartottat, más időszakot érint. A bejelentő nem jelöli meg konkrétan, hogy nevezett számára mi volt a szeméremsértő, ezt a fogalmat egy általános eljárás mozzanataival, illetve más fogvatartott kifogásával próbálja kitölteni. Nevezettet nem érte olyan nem vagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélésére adhatna alapot.

[7] A kártérítési határozatot a felperes 2019. november 6. napján vette át. Arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, hogy a határozat jogi képviselő részére történő kézbesítése mikor történt meg.

[8] A felperes keresetében az alperes 300.000.- forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 2:42. § (2) bekezdése és a 2:52. §-a alapján. Kérte az alperes perköltségben való marasztalását is a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződésben foglaltak szerint. Arra hivatkozott, hogy az általa megjelölt 4 alkalommal, amikor körszállításban vett részt, a személyi motozást, beleértve a nemi szervek és a farpofák vizsgálatát is, a körszállítással érintett valamennyi személy látta. Az étkezőben levő oszlopok semmit sem takartak el. Az alperesi büntetés-végrehajtási intézet a nyilvánvalóan jogsértő eljárásával csak az ügyészi vizsgálat és felhívás után hagyott fel. Az alperes azzal a magatartásával, hogy megfelelő ok, indok nélkül, jogszabálysértő és szeméremsértő módon végezte el a körszállításokhoz kapcsolódó motozásokat, megsértette a felperes személyiségi jogait. Erre nem egyedi jelleggel, hanem összesen 4 alkalommal került sor. Az alperes magatartása felróható, hiszen a jogszabályok ismeretében, azok szándékos megszegésével járt el, sőt jogszabálysértő magatartását kitartóan, a fogvatartotti panaszok ellenére is folytatta, jogellenes gyakorlatával csak az ügyészi fellépést követően hagyott fel. A felperest emberi méltóságában sértette az alperes magatartása, hiszen a meztelenre vetkőztetések szükségtelenül sok ember jelenlétében, egymás nemi szerveinek láthatóságára kiterjedően, szeméremsértő módon történtek, amely az

eleve kiszolgáltatott helyzetben levő felperes számára jelentős sérelem volt. A felperest az alperes jogsértő magatartása a visszatérő megalázottság érzésével töltötte el, amely megalapozza a sérelemdíj iránti követelését.

[9] Az alperes érdemi ellenkérelmében a sérelemdíj megfizetésére, valamint a személyiségi jogsértés megállapítására vonatkozó kereset elutasítását kérte. Jogalapjában és összecszerúságában is vitatta a felperesi keresetet. Előadta, hogy a felperes nyilatkozatával ellentétben az alperes a személyi motozásra vonatkozó szabályok maradéktalan megtartásával járt el. Előadta, hogy a biztonsági ellenőrzések, így a motozások szigorítására – a tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása érdekében – 2017. év első felében, a BVOP Országos Parancsnokának utasításai nyomán került sor. Az ezzel kapcsolatos intézkedési terv 2017. áprilisában készült el. Álláspontja szerint ennek azért van jelentősége, mert a szigorítást megelőzően a bírói helyiségben került sor a szállítások alkalmával a motozásra, ahol egyszerre legfeljebb 2-3 fő motozása történt, úgy elhelyezve az érintetteket és az ellenőrzést végzőket, hogy a fogvatartottak egymásnak háttal álltak, ezért a motozást szükségszerűen végrehajtókon kívül más nem látta őket. Kiemelte, hogy 2017. évben nagyobb létszám esetén már az étkezőben fogantatosították a motozást, kisebb létszám esetén az változatlanul a bírói helyiségben történt. A felperes átvizsgálása során semmilyen személyiségi jogsértés nem történt, arra sem szükségtelenül sok ember előtt, sem pedig szeméremszéttő módon nem került sor. Ezért jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte, ugyanakkor a keresetnek való helyt adás esetén kérte annak figyelembevételét, hogy a felperes által követelt sérelemdíj és perköltség összege eltúlzott.

[10] A törvényszék a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, a felperes személyes meghallgatása, valamint a tanúk nyilatkozatai alapján megállapította, hogy a felperes keresete a jogalap tekintetében alapos, míg az összecszerúság tekintetében részben megalapozott.

[11] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

[12] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A (3) bekezdés alapján a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[13] A Bvtv. 151. § (2) bekezdés értelmében a motozás nem történhet megalázó, szeméremszéttő módon.

[14] A perben a felperes bizonyítási indítványára meghallgatott tanú3, tanú4, tanú5, tanú6, tanú12 és tanú7 tanúk, akik az alperesi büntetés-végrehajtási intézet körszállításaiban fogvatartottként részt vettek, lényegében a felperessel egyezően nyilatkoztak a motozás körülményeivel kapcsolatban. Állításuk szerint legalább 10-20 ember vizsgálata folyt egyszerre. Az alsóneműt minden esetben le kellett venni, majd utána következett a lehajolás, illetve guggolás. A motozáson átesett fogvatartottak az étkezőben, az oszlopok mögött várakoztak, azonban az oszlopok nem voltak alkalmasak arra, hogy minden a vetkőzőt eltakarjanak. A tanúk tagadták, hogy az alsónemű levételekor az őrk a fogvatartottak közé álltak volna, hogy őket egymás elől eltakarják.

[15] A törvényszék az alperes indítványára tanúként hallgatta meg a tanú8 biztonsági osztályvezetőhelyettest, aki a személyi motozásokat ellenőrizte, valamint tanú11t, tanú9t és tanú10t, akik a motozásokat végezték. A tanúk elmondása szerint az intézetben 2018. évet megelőzően is alkalmaztak paravánt a motozásoknál. Előadták, hogy általában 10-20 fő közötti személy vett részt a körszállításokban, maximum 6 asztalnál folyt a személyes motozás. Amikor az alsónemű letolására vagy levetésére került sor, az őr a szemérem sértés megakadályozása érdekében takarásba lépett. A motozással végzett fogvatartottakat az oszlopok mögé állították be, hogy ne lássák az éppen vetkőző társaikat.

[16] A törvényszék tanú4, tanú5, tanú6, tanú12 és tanú7 tanúkat teljesen érdektelennek tekinteni nem tudta, miután ugyancsak keresetet nyújtottak be az alperessel szemben sérelemdíj megfizetése iránt. Megállapítható azonban, hogy a motozás körülményeiről egybehangzóan nyilatkoztak tanú3val, aki azonban érdektelen tanúnak minősül. Az alperes tanúi pedig, mivel az alperes alkalmazásában állnak, szintén nem minősülnek teljesen elfogulatlanoknak. A felperesi és az alperesi tanúk ugyanakkor hasonlóan írták le a motozás menetét, a vallomásokban eltérés a körszállításban résztvevők száma tekintetében, továbbá abban volt, hogy hány fogvatartott motozása történt egyszerre, illetve, hogy az őrk tettek-e valamit annak megakadályozása érdekében, hogy a vetkőzőket a többi fogvatartott ne láthassa.

[17] Mind a felperes, mind pedig az alperes részéről meghallgatni kért tanúk általánosságban tudtak nyilatkozni a motozásokról, ezért a tanúvallomások alapján azt, hogy a felperes által megjelölt esetekben ténylegesen hány fő vett részt a körszállításban, hány fő motozását végezték egyszerre, megállapítani nem lehetett. Az alperes tanúi azonban maguk nyilatkoztak úgy, hogy egy körszállításon általában 10-20 fő közötti fogvatartott vett részt és a személyes motozások az étkező helyiségben egyszerre történtek. Ezért a továbbiakban azt kellett vizsgálni, hogy ezen körülmények mellett a szemérem sértés kiküszöbölhető volt-e. Ezzel kapcsolatosan az alperesi tanúk arra hivatkoztak, hogy a motozás során paravánt is használtak, illetve az őrk a vetkőző fogvatartott mellé léptek, továbbá az oszlopok is segítettek a takarásban.

[18] A törvényszék nem fogadta el az alperes tanúinak vallomását annak bizonyítására, hogy 2018. márciusát megelőzően is használtak paravánt, hiszen ennek az okirati bizonyítékok ellentmondanak. Az alperesi büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka ugyanis a 2018. március 19. napján kelt tájékoztatásában maga nyilatkozott úgy, hogy a paravánok használatát ekkor vezették be, s ezt erősítette meg az ügyészi vizsgálat is. Ezért a törvényszék tényként azt állapította meg, hogy 2018. március 19. előtt a személyes motozások során paraván használatára nem került sor.

[19] A törvényszék álláspontja szerint az örök azon intézkedései, hogy esetenként a fogvatartottak mellé álltak, illetve a motozáson átesett fogvatartottakat az étkezőben levő oszlopok mögé állították annak érdekében, hogy a meztelenre vetkőzőtöket eltakarják, nem voltak alkalmasak annak kizárására, hogy a személyes motozással érintett személyek egymást meztelenül, szeméremsértő módon láthassák. Ez paraván alkalmazásával korábban is elkerülhető lett volna, így megállapítható, hogy az alperes nem tett meg minden tőle elvárhatót a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében.

[20] Mindezek alapján a törvényszék megállapította, hogy 2018. március 19-ét megelőzően az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben a körszállítások során végzett motozások szükségtelenül több ember előtt, szeméremsértő módon történtek. Az alperes ezzel a magatartásával a 2017. október 24-én, 2017. október 30-án, 2018. január 10-én (oda-vissza) történt körszállítások alkalmával megsértette a felperesnek a Ptk. 2:42.§ (2) bekezdésében foglalt, az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát, ami a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján megalapozza a sérelemdíj iránti követelését.

[21] A törvényszék a sérelemdíj összegének a meghatározásánál a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerinti szempontokra tekintettel értékelte a jogsértés súlyát, annak ismétlődő voltát és a sértettre gyakorolt hatását. Figyelembe vette, hogy a szükségtelenül több ember előtt szeméremsértően végzett, egymás nemi szerveinek láthatóságára kiterjedő motozás az eleve kiszolgáltatott helyzetben levő felperes számára nem tekinthető jelentéktelen sérelemnek, azonban a felperes a visszatérő megalázottság érzésén túlmutató konkrét hátrányt az ügyben nem bizonyított és nem is állított. Ezért a törvényszék a felperes által elszenvedett hátrányokkal arányban álló sérelemdíj összegét mérlegeléssel 200.000 forintban állapította meg.

[22] A perben a felperes 2/3-ad részben pernyertes, 1/3-ad részben pervesztes lett. Az általa benyújtott költségjegyzék nyomtatványon az alábbi tételeket számította fel perköltséggént: 50.000.- forint ügyvédi munkadíj ügyfelvételért, 50.000.- forint ügyvédi munkadíj keresetírásért, 20.000.- forint ügyvédi munkadíj találkozásért, valamint 50.000.- forint ügyvédi munkadíj minden tárgyalás után.

[23] A perben a felperesi képviselő 4 tárgyaláson vett részt, az ezzel kapcsolatosan felszámított munkadíjat a törvényszék elfogadta. A keresetindítás és ügyfelvétel költségét a törvényszék az igényelt 100.000.- forint helyett összesen 50.000.- forintban állapította meg, tekintettel arra, hogy a törvényszék hivatalos tudomása szerint a felperesi képviselő több hasonló keresetlevelet nyújtott be a helységi Törvényszékre, így az ügyfelvétellel, valamint a keresetindítással kapcsolatban érvényesíteni kívánt perköltség eltúlzott. A személyes találkozás kapcsán érvényesített perköltség összegét a törvényszék elfogadta. Ezek alapján a felperes által érvényesített 320.000.- forint perköltségből 270.000.-forintot talált megalapozottnak, és a pernyertesség-pervesztesség arányában 180.000.- forintban állapította azt meg.

[24] Az alperes 1/3-ad részben lett pernyertes, az általa érvényesített 15.000.-forint perköltségből így 5.000.-forint megfizetésére tarthat igényt. A két igény elszámolásával ezért

a törvényszék 175.000.-forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperest a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján.

[25] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a.) pontja alapján feljegyzett eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

[26] A fellebbezés lehetősége a Pp. 365. § (2) bekezdésén alapul.

Balassagyarmat, 2021. április 20.

Dr. Lenténé dr. Szombati Annamária sk.

bíró